

Arbejdet med at fragte det eftertragtede træ ud af junglen er hårdt, men i det mindste er udsigten god.

JAGTEN PÅ DET PERFEKTE TRÆ

Det blev en ekstrem og uforglemmelig oplevelse, da tre designere drog til den honduranske jungle for at se, hvor det bæredygtige træ kommer fra

Skolebørn i blændende hvide skjorter myldrer ud fra et rodt metalskur i udkanten af landsbyen Yaruca. De burde sidde inde foran tavlen og lære subtraktionens ædle kunst, men en karavane af lokale skovarbejdere og ikke mindst de blege, storsvedende gringos iblandt dem trækker for meget.

Tre danske designere fra Arkitektsskolen Aarhus har vundet rejsen i designkonkurrencen FSC Design Award. Først skal de med i junglen og se et certificeret skovområde, dernæst arbejde på et lokalt værksted og slutteligt tilbringe fire dage på øerne Cayos Cochinos og Roatan.

Ungerne stimler måbende sammen og løber med et par hundrede meter op ad den stenede sti, der udgør første etape på vej til skovgruppens FSC-certificerede fældningsområde i det nordlige Honduras. Et af flere skovområder, der støttes af et bæredygtigt skovforvaltningsprojekt udført i samarbejde med Nepenthes og finansieret af Danida.

Efter kort tid ophører rækkerne med skyggende palmer og træer. Forskellen mærkes prompte. Det føles som en lusning med en gigantisk fontører, og selv de lokale begynder at svede, så deres skjorter hurtigt er gennemblødte. Forude ligger to timers opstigning med en livsfarlig sol som konstant følgesvend. En prøvelse som ingen af de tre danskere havde forventet inden rejsen, der udgør præmien i en designkonkurrence. Formålet med opholdet er, at de skal få et indblik i et træs lange transformation fra beboer i en tropisk jungle til eksklusivt møbel i et dansk hjem.

Jeg havde ikke regnet med, at det område, vi skulle besøge, var så bjergrigt. Jeg har tidligere anset skove for noget, man bare gik ind i om søndagen og ikke sådan en ekstrem præstation at nå frem til. Det er ubegribeligt, at skovgruppen tager den her tur frem og tilbage fem gange om ugen, siger Thor Davidsen, mens han suger svalende dråber fra en plasticlange, der er fastgjort til en trelitersdunk i rygsækken.

Efter en halv time kæmper venen Ashkan Heydari for at holde sig oprejst et par hundrede meter bagude. Selv om han har drukket masser af vand, virker det, som om det fordampes hurtigere, end han kan fylde tanken op.

Jeg har aldrig været så presset for og føler mig helt groggy. Sådan en barsk tur oplever man ikke hver dag. Heldigvis, puster Ashkan opgivende.

Brølstærke linedansere

Skovarbejderne fragter al tømmereft fra områder med muldyr. Gudskelov. Dermed kan fyrene sikre sig et velfortjent hvil på de tomme rygge på vej op og nyde udsigten over det betagende landskab, hvor antallet af grønne nuancer kan tage pusten fra dem, som ikke allerede er stakåndede.

Efter to timer på 220 grader er hele følget færdigstegt. Allerede få meter inde i junglen står det klart, hvorfor flere af mændene undervejs omtalte den som en savnet ven. Skygge er med rette ikke undervurderet på disse kanter.

Følget forsætter ned til et gigantisk cumbillotræ, nøje udvalgt på grund af dets hårdhed og flotte farvespil. De tre designere kan sagtens forestille sig, at deres bæk "DIAMOND" kunne produceres i netop den sort.

Det fældede træ stikker ud over en skrånning, og Jens-Christian Nørmark kravler ud på midten og kan fra oven studere, hvordan en tre meter lang blok mærkes op og skæres op i ni blokke af en determineret motorsav og dens kyndige herre.

Efterhånden som blokkene finder form, iler de klejne mænd til for at slæbe dem op til en lysning, hvor muldyrene venter. De sene mænd skal præcis som skyggen ikke forklejnes. Uden at kny smider de 60-80 kilo tunge blokke op på skulderen og bevæger sig med en lidenansers flair for balance gennem nedfaldne, klæbrige blade, skjulte rodder og mudderindsmurte grene.

Jens-Christian Nørmark prøver at mosle med én af blokkene. Den rækker sig knap ud af stedet.

Det er for sindssygt, at de kan løfte dem alene. Jeg tror ikke engang, jeg kunne løfte den sammen med én af jer, konstaterer han og stirrer på de lige så forbløffede kammerater.

Den gode historie koster

Efterfølgende bakser to af skovarbejderne med at få blokkene spændt fast til et muldyr, der mildt sagt ikke ser ud til at kære det fantastiske i situationen. Det står dog pænt stille, efterhånden som det bliver udstyret med to cumbilloblokke, der gerne skal forblive fastspændt hele vejen ned til landsbyen, hvor al træet samles, inden det køres til havnebyen La Ceiba og sælges.

Dyrene sveder mindst lige så meget som mændene, da junglens beskyttelse ophører. Den tyndslidte pels er gennemblødt, og deres hove glider på stien, hvor de øverste centimeter udgøres af risikabelt, løst grus.

Sidst på eftermiddagen rider Jens-Christian Nørmark som den sidste mand ind i Yaruca, hvor et spøjst sammensurium af håndslikkende hunde, nysgerrige grise og højtkaflende høns udgør velkomstkommitéen.

Det var meget specielt at forcere en bjergryg på muldyr. Især på den sidste del, hvor jeg red helt alene, var det virkelig fedt. Fuldstændig omringet af den her frodige natur. Jeg havde på ingen måde forventet, at området, de fælder certificeret træ i, var sådan et ufermekommeligt vildnis, stønner han.

De tre designere kolliderer næsten si-

På Coatlahl-værkstedet flyder det med træsorter, de fleste danskere aldrig har hørt om. Blandt andet: rosita, cumbillo, varillo, selliño, cedrillo, paletto, barenillo, piojo og pepenance. Her er danskerne i gang med at slibe stykker af cumbillotræet til en bæk.

BÆREDYGTIGT TRÆ

COATLAHL: Kooperativ med base i La Ceiba, Honduras, der fast afsætter træ til det lokale og internationale marked. Producerer både udenlandske ordrer og lokalt snedkerarbejde på bestilling. COATLAHL leder en FSC-gruppecertificering for 14 skovgrupper på den honduranske nordkyst.

Yaruca: En skovgruppe, der forvalter et 1400 hektar stort skovområde ejet af staten. Gruppen skal både opmåle, plante træer og overvåge om der foretages illegalt hugst eller bosættelser samt udarbejde forvaltnings- og hugstplaner. Yaruca-kooperativet producerer ca. 300 blokke pr. måned, men de håber på, at en ny skovlov hæver antallet af kubikmeter, som de årligt må fælde til den mængde skovområde kan bære på 600-1000 kubikmeter.

FSC: Står for Forest Stewardship Council

og er en international non-profit mærkningsordning. FSC-mærket er en garanti for træ, man kan købe med god samvittighed. I en FSC-skov bliver der ikke fældet mere træ, end skoven kan nå at reproducere. Samtidig er FSC en garanti for, at dyr og planteliv bliver beskyttet, og at de mennesker, der arbejder i skoven, er sikret uddannelse, sikkerhedsudstyr og ordentlig løn. Læs mere på: www.fsc.dk.

Nepenthes: En miljøorganisation der arbejder for bæredygtig brug af verdens skove. Både de danske og regnskoven. Det gør de gennem konkret projektarbejde i lokalområderne og politisk lobbyisme.

Målet er at skabe bedre vilkår for både natur og mennesker. Projektarbejder foregår altid i tæt samarbejde med indfødte folk, lokalbefolkning og andre miljøorganisationer. Læs mere på: www.nepenthes.dk

multant i tre vakkelvorne plasticstole ved byens eneste kiosk. Selv om Solen har bagt som en bagersvend hele forrige dag, ser de lidt blege og forunderligt tavse ud efter dagens strabadser.

Det er tankevækkende, at der skal så mange mænd til at fælde et træ, udvælge den bedste del, skære det op i blokke og transportere det ned. Det er mærkværdigt, at skovgruppen overhovedet tjener penge på det. Man har lidt på fornemmelsen, at de får for lidt ud af anstrettelserne. Og efter at have oplevet deres arbejdsforhold kan man kun respektere

dem, konstaterer Ashkan Heydari. Mens trioens glubsk kaster sig over en frisklavet omgang bønner, ris og kogte bananer, diskuterer de, om danskerne mon er villige til at betale for de honduranske mænds knoklen.

Danskere vil gerne betale mere for at købe møbler forbundet med en god historie. Og efter at have været med ude i junglen og betragte, hvordan træet udvælges, behandles og transporteres, kan vi sagtens forestille os, at mange vil finde møbler produceret af certificeret træ interessante, netop fordi træets rejse fra

BLÅ BØG

Selv om jungleturen var fantastisk, virkede drengene endnu mere begejstrede for Cayos Cochinos, der levede op til sit paradisy. Fra venstre er det Ashkan Heydari, Jens-Christian Nørmark og Thor Davidsen.

FOTO: XXXX

Jens-Christian Nørmark, 32 år. Arkitektsskolen Aarhus. Designlinje: Institut for design (Møbel og rum).

Thor Davidsen, 29 år. Arkitektsskolen Aarhus. Designlinje: Institut for design (Industrielt design)

Ashkan Heydari, 25 år. Arkitektsskolen Aarhus. Designlinje: Institut for design (Møbel og rum).

Selv om der efter danske forhold roder vel rigeligt ikke mindst på lageret, overrasker antallet af maskiner designerne.

Efter at have set andre nedslidte og forfærdelige værksteder i La Ceiba må vi konkludere, at det her faktisk slår dem alle sammen på kvaliteten af både udstyr og rammer, siger Ashkan Heydari.

På Arkitektsskolen i Århus arbejder de typisk med mdf-plader, fordi træ er for dyrt i Danmark og de selv skal betale deres egne materialer.

Derfor er det absurd at stå på sådan et kaotisk værksted uden én eneste skrue-maskine, hvor det flyder med ædeltræ til mange hundretusinde kroner, konstaterer Jens-Christian Nørmark, der ligner et lig på udgang fra et kapel.

Trioens fysiske tilstand afspejler sig i motivationen. Selv om de meget gerne vil finde de rigtige profiler til udskæringen af benene til bænken, kniber det med at tage sig sammen. Gårsdagens tur har tappet dem for kræfter.

Jeg tror, jeg skal dø i dag. Det gør så ondt i mine ører og hals, at jeg ikke kan tænke, sukker Ashkan Heydari, mens han bruger de resterende ressourcer på en vinkelpromatikk.

Forbandede vinkler

Langs den ene fløj af værkstedet flyder et bjerg af røde hovlspåner. Om eftermiddagen udgør de et yndet legeparadis for kvarterets smådreng, der tumler i spånerne som danske knægte engang gjorde i hostakkene.

Det er svært at føre en samtale indenfor, da savklingerne konstant skærer luften i stykker. Det hjælper ikke just designerne, der stadig bander højlydt, mens svendene trækker uden for i frokostpausen.

Iført tunge sikkerhedssko og jeans går de med chipsposer i hånden og halvliters sodavand i baglommen i gang med at spille fodbold i 35 graders varme. Hvilket gør det forstæeligt, hvorfor man vælger at arbejde i middagspausen.

De undrer sig over danskernes slibeteknik og hvorfor, det skal være så vanskeligt at producere noget så simpelt som en bæk. Det hjælper dog på deres forståelse og accept af de fremmede, at de i otte stovede og ensformige timer håndsliber benene til bænken.

Endelig kan vi lave noget og ikke ligene nogen, der er store i slaget og for fine til at tage fat. Pludselig er vi nederst i hierarkiet, og det er uden tvivl meget sundt at prøve, indrømmer Thor Davidsen.

Til trods for ihærdigheden når designerne ikke at lave en prototype af bænken. Det ødelægger dog ikke helhedsindtrykket af opholdet.

Alene det at stå på et værksted i Honduras og for første gang have fulgt et produkt hele vejen fra skrivebord til realitet har været fantastisk. Og så skader det heller ikke vores fremtidige karriere at vide, at møbler kan bygges i andet end mahogni og teak.

TEKST OG FOTO: SIMON STAUN
sim@fyens.dk

